

Білошицька Т.Ю.

кандидат педагогічних наук, викладач кафедри

іноземних мов і новітніх технологій навчання

Житомирського державного університету ім. І. Франка

м. Житомир, Україна

ТЕХНОЛОГІЯ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ДО ПЕДАГОГІЧНОГО КОНСУЛЬТУВАННЯ

Формування особистості майбутнього педагога відбувається у процесі навчання, яке є невід'ємним складником його професійно-педагогічного становлення. Головне завдання професійно-педагогічної підготовки студентів – це оволодіння певним обсягом теоретичних знань з дисциплін педагогічного циклу, а також практичними вміннями і навичками для роботи у школі, формування особистісних якостей, потрібних майбутньому вчителю для співпраці з учнями.

На нашу думку, професійно-педагогічна підготовка вчителя повинна включати такі три компоненти:

- опанування теоретичних знань педагогічного циклу;
- набуття професійно-необхідних умінь та навичок;
- рефлексія умінь та особистісних характеристик професійного спрямування.

Підготовка майбутніх вчителів до педагогічного консультування здійснюється під час вивчення навчальних дисциплін: «Педагогіка», «Історія педагогіки» та «Педагогічна майстерність».

Технологія підготовки майбутніх учителів до педагогічного консультування передбачає наступні етапи: 1) аналіз теоретичних та прикладних аспектів педагогічного консультування розглядається під час вивчення курсу «Педагогіка»; 2) історичний аспект педагогічного консультування досліджується у курсі «Історія педагогіки»; 3) формування умінь та навичок педагогічного консультування відбувається у процесі проведення тренінгових вправ на заняттях з предмету «Основи педагогічної

майстерності»; 4) комплексна підготовка відбувається під час проведення спецкурсу «Підготовка майбутніх учителів до педагогічного консультування».

Завершальним етапом підготовки є спецкурс «Підготовка майбутніх учителів до педагогічного консультування». На даному етапі відбувається безпосередня підготовка до педагогічного консультування. Спецкурс побудовано на базі поліструктурної моделі підготовки студентів В.А. Семиченко [1].

1. Підструктура тематична (теоретична). Представлена у вигляді послідовності тем. Кожен елемент даної підструктури (окреме заняття) містить свою окрему проблему. На даному рівні відбувається обговорення теоретичного матеріалу, виявляється готовність студентів до участі в цьому обговоренні, оцінюється їхня загальна підготовленість до заняття, що є результатом самостійного теоретичного опрацювання матеріалу і виконання домашнього завдання.

Серед педагогічних засобів активізації процесу навчання при підготовці майбутніх учителів до педагогічного консультування особливе місце належить діловій грі.

Підготовка ділової гри є багатоетапною процедурою і залежить від ряду суб'єктивних і об'єктивних факторів. З метою полегшення процесу конструювання моделі ділової гри використовують модульний принцип, що складається із послідовних блоків та операцій. В підготовці гри можна виокремити наступні операції: вибір теми і діагностика вихідної ситуації; формулювання цілей і задач; визначення структури; діагностика ігрових якостей учасників ділової гри; діагностика об'єктивних обставин.

Приклад структурної побудови гри зображено на рис 1.

2. Діяльнісна підструктура. Визначає процес оволодіння студентами навичками, уміннями, прийомами організації взаємодії і виконання професійних дій на прикладі педагогічної діяльності. На рівні цієї підструктури студент вчиться бачити і усвідомлювати складність педагогічної діяльності,

пробувати виконувати ті чи інші фрагменти діяльності, залучатися до виконання ілюстративних і тренінгових завдань.

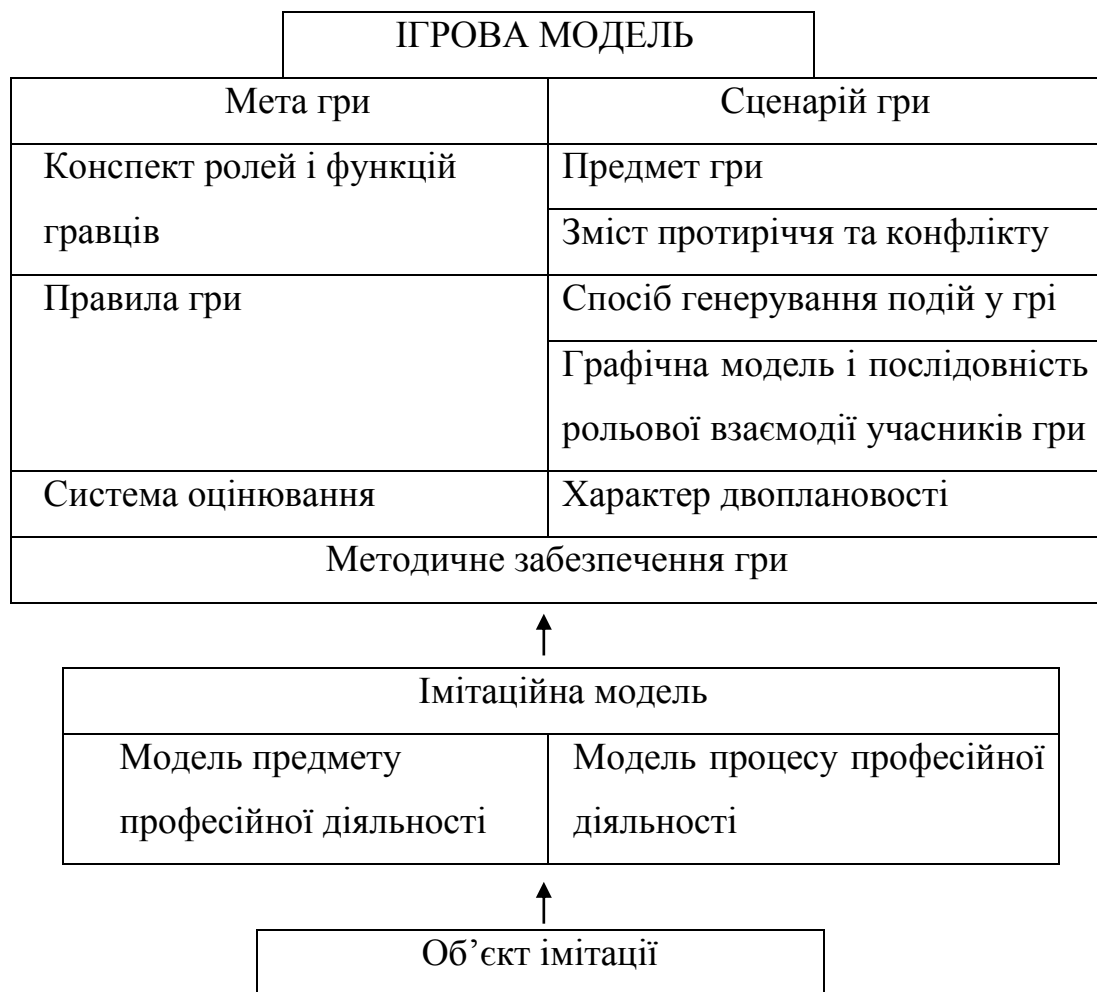

Рис.1. Структурна побудова гри

Психолого-педагогічний тренінг ми вибудовуємо на базі тренінгу наuczіння. Тренінг умінь орієнтований на розвиток особистості, реалізацію людського потенціалу; на навчання адаптивних способів поведінки, дій, що слугують засобами задоволення найважливіших життєвих потреб, зокрема потреби у спілкуванні; відзначається структурованістю, що пов'язано з належністю до поведінкового напрямку в психології.

Як провідний виділяємо принцип активності учасників, відповідно до якого всі повинні бути активними учасниками групи, а не спостерігачами групового процесу. Специфічна мета тренінгових занять – розвиток навичок

побудови та підтримки міжособистісних відносин, управління емоціями, навчання таких форм поведінки, які підтримуються суспільством та роблять можливим ефективне здійснення комунікативного процесу.

У ході проведення тренінгу вмінь, викладач спирається на: моделювання проблемних педагогічних ситуацій, когнітивне переструктурування поведінки; репетиції форм конструктивної взаємодії; відкритий і чесний зворотній зв'язок; підкріплення поведінки учасників у напрямку досягнення їх цілей; зміну норм, стилів комунікації та поведінкових патернів; фокусування уваги на проблемній поведінці учасників у групі; репетиції продуктивної поведінки (моделювання, інструктаж, підкріплення). Члени групи засвоюють новий спосіб поведінки, мають можливість спостерігати, як це роблять інші учасники та за реакціями на змодельовану поведінку, власну та оточуючих.

3. Рефлексивна підструктура. Осмислення студентом своїх індивідуальних особливостей, а також ускладнень, що виникають при виконанні фрагментів завдань, тренування в утриманні контролю над своєю поведінкою і переживаннями при виконанні завдань, здійснення самоаналізу та самооцінки, отримання і осмислення зворотнього зв'язку від викладача та інших членів групи про успішність своїх дій, формування здатності неупереджено і об'єктивно розглядати свою поведінку з позицій професійної та психологічної доцільності, оволодіння інструментарієм доброзичливої, особистісно орієнтованої поведінки у ситуаціях взаємодії з іншими членами групи та викладачем.

Програму курсу “Підготовка майбутніх учителів до педагогічного консультування” має 10 модулів:

- 1) Сутність педагогічного консультування.
- 2) Педагогічне консультування у спадщині В.О. Сухомлинського, А.С. Макаренка.
- 3) Реалізація ідей педагогів-новаторів у педагогічному консультуванні.
- 4) Саморегуляція робочого самопочуття педагога-консультанта.
- 5) Формування навичок розпитування.

- 6) Розширення зон соціальної перцепції (спостереження за іншими людьми).
- 7) Заохочування, переповідання і підсумовування: вірне слухання партнера.
- 8) Структура консультування та аргументація.
- 9) Співробітництво у вирішенні проблем.
- 10) Підготовка до педагогічного консультування.

«Література»:

- 1. Семиченко В. А. Пути повышения эффективности изучения психологи / В. А. Семиченко. – К. : Магистр-S, 1997. – 124 с.